

Editorial Letter

The Iranian Family in 2025–2026: From the Experience of War against the Family to the Reproduction of Resilience and Hope

Mohammad Ali Mazaheri^{1✉}

Faculty of Psychology, Department of Education and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

DOI:10.48308/10.48308/jfr.2026.244164.2198

Iranian society in the year 1404 (SH) 2025–2026 experienced one of the most difficult, turbulent, and fateful periods in its contemporary history; a year filled with simultaneous and intertwined crises that affected various dimensions of Iranians' individual, family, and social lives. The imposition of two wars at the beginning and end of the year, the intensification of environmental crises including air pollution, drought, and widespread chronic water scarcity in large parts of the country, increasing economic pressures, recession, rising inflation, diminished psychological security, the spread of social mistrust, the emergence of political and social unrest and tensions that threatened and disrupted societal unity, the deepening of social divides and fragmentation, the experience of extensive propaganda, media, and cognitive pressures against the morale and social cohesion of Iranians, and the increasing visibility of Iran's strategic isolation in the international arena—all were among the events and trends that confronted Iranian society with an unprecedented situation and challenged the psychological security and tranquility of Iranians with full force.

Nevertheless, the experience of the past year was not merely a narrative of trauma, anxiety, and erosion. In the face of this complex situation, Iranian society demonstrated meaningful and honorable manifestations of solidarity, resistance, and resilience; a solidarity formed around the defense of Iran, its culture, civilization, and the national and religious values of Iranians, revealing a heroic and hopeful face of Iranian society in the face of external pressures and the onslaught of foreign enemies. Our beloved homeland, Iran, although it suffered great harm and was wounded along this path, it still stands resilient, proud, and hopeful, and with the support of its historical resilience, it is determined to pass through this dangerous juncture with honor.

From the perspective of the family, the significance of these developments is twofold. The crises of the past year were not merely events at the level of politics, economics, environment, or national security; rather, each, in a direct or indirect way, penetrated into homes, family relationships, and the lived experience of children, spouses, parents, the elderly, and kinship networks. In the past year, the Iranian family was not merely a recipient of pressures and harms, but rather, as one of the most fundamental centers for the reproduction of meaning, hope, care, and social bonds, in many situations it became the first and most important arena for calming, psychological restoration, mutual assistance, maintaining hope, and sustaining everyday life, to the extent that it can be claimed that in this perilous process, the family has been one of the most significant fields of experience, resilience, and crisis reconstruction in Iranian society. From this perspective, the study of the Iranian family under such conditions is not merely a social or psychological matter; it is a scientific, historical, and civilizational imperative.

In this context, the two wars imposed on Iran at the beginning and end of the past year (1404 SH) have had profound, unique, and truly historic consequences for the family unit. Indeed, one of their defining features could be described as a war against the family—an assault on a fundamental cornerstone of human civilization, and particularly on Iran's proud, millennia-old heritage. The 12-day war began with a so-called surprise offensive—or more accurately, a criminal assault—targeting not just military

installations, but families themselves. Nuclear scientists and senior military commanders were not targeted at their workplaces or military barracks. They were assassinated alongside their own families and even neighboring civilians. These attacks were a blatant violation of all international laws, treaties, and moral and political norms. These events showed that in a new form of organized violence by governments, the home, the family, the neighbor, the child, and everyday life can become direct targets of conflict. The second war, Ramadan, also began with the direct and deliberate targeting of an elementary school in the city of Minab, which resulted in the brutal massacre of 168 primary school children, and continued with the merciless targeting and family-centered, even neighborhood-centered, assassination of some senior political officials, military commanders, and the country's science and technology experts. Contrary to historical expectations of both traditional and modern warfare—especially in an era of advanced technology—this trend exposes the collapse of ethical and professional foundations. It lays bare the foul corruption of a discriminatory, apartheid-based Western civilization. Furthermore, it highlights the eerie, tragic silence of global politicians and activists, alongside the systematic and bullying exploitation of ineffective international institutions by global powers. More importantly, it is feared that this trend, under the shadow of a heavy silence and widespread passivity of societies, governments, and political, social, religious, and scientific institutions, will quickly become a new practice and pattern in international conflicts; a pattern in which families and children are not unintended casualties of war, but the direct target of violence and pressure. The consequences of such events are not limited to the time of their occurrence. The experience of grief, fear, insecurity, psychological displacement, disruption of children's sense of security, changes in parenting patterns, erosion of social capital, and at the same time, the formation of mechanisms of resistance, mutual aid, and family resilience—all are subjects that require scientific, precise, and interdisciplinary investigation. The family in such conditions is both the site of experiencing harm and the foundation for the psychological, moral, and social reconstruction of society. Therefore, the resilience of Iranian society cannot be analyzed without understanding the resilience of the Iranian family; because a significant part of social resistance is rooted in homes, in parent-child relationships, in the silent care of family members for one another, in kinship networks, and in the intergenerational transmission of hope, meaning, and national pride.

It seems that the serious engagement of researchers and professionals in the comprehensive study and investigation of these events from the perspective of their short-term and long-term consequences on the family institution, its structures, processes, transformation, and agency, is an urgent and undeniable necessity. From the very important, key, and indeed shameful subject of "family assassinations"—which are in fact the disgraceful and destructive gift of the black and anti-human creativity of American and Israeli warmongers in the two recent wars—to the widespread effects of experiencing trauma on families, especially the situation of vulnerable groups such as children, the elderly, and the sick in war; the duties and responsibilities of governments and policymakers in supporting affected or at-risk families; the laws of armed conflict and humanitarian law; international politics; and the examination of the duties, authorities, and performance of relevant international institutions such as UNICEF, UNESCO, the Red Cross, and the World Health Organization—all require the active and meticulous attention of researchers from various scientific disciplines. Analyzing these issues from the perspectives of psychology, sociology, educational sciences, law, political science, policy-making, cultural studies, anthropology, cognitive science, media studies, economics, philosophy, theology, art, literature, and mythology can contribute to a deeper understanding of the situation of the Iranian family in crisis conditions. These studies and research can both illuminate the dimensions of trauma and harm and reveal the immense capacities for resistance, care, solidarity, and resilience of the Iranian family.

The Journal of Research is an interdisciplinary quarterly. It has consistently committed itself to addressing emerging, significant, and current issues in the field of family from a scientific and specialized perspective. The journal now earnestly and sincerely invites all researchers, professionals, and experts in related fields to focus on various dimensions of this topic and submit their scientific,

analytical, and research articles for publication. JFR welcomes original, problem-oriented works. These include studies that examine the short- and long-term consequences of recent crises on the family institution. Particular interest lies in works that explore the relationship between family, crisis, resistance, and resilience. JFR also seeks articles that propose strategies and solutions for healing wounds and damages, as well as those that aim to enhance psychological and social security and strengthen the resilience of individuals, families, and Iranian society. The Journal of Family Research undertakes to prioritize the review, preparation, and publication of articles related to this theme.

Keywords: Iranian Family, Resilience, War Against the Family, Crisis, Family Assassination, Social Solidarity, Psycho-social Consequences of War

How to cite: Mazaheri, M. A. (2026). Editorial Letter. Journal of Family Research, 22(1), 1-6. doi: 10.48308/jfr.2026.244164.2198

✉ mazaheri45@gmail.com

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the creative commons attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

سخن سردبیر

خانواده ایرانی در سال ۱۴۰۴: از تجربه «جنگ علیه خانواده» تا بازتولید تاب‌آوری و امید

محمدعلی مظاهری ✉

گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

DOI: 10.48308/jfr.2026.244164.2198

جامعه ایرانی در سال ۱۴۰۴ یکی از دشوارترین، پرتهاپ‌ترین و سرنوشت‌سازترین دوره‌های معاصر خود را پشت سر گذاشت؛ سالی آکنده از بحران‌های هم‌زمان و درهم‌تنیده که ابعاد گوناگون زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی ایرانیان را تحت تأثیر قرار داد. تحمیل دو جنگ در آغاز و پایان سال، تشدید بحران‌های زیست‌محیطی، از جمله آلودگی هوا، خشکسالی و کم‌آبی مزمن و گسترده در بخش‌های وسیعی از کشور، افزایش فشارهای اقتصادی، رکود، تورم فزاینده، کاهش امنیت روانی، گسترش بی‌اعتمادی اجتماعی، بروز ناآرامی‌ها و التهاب‌های سیاسی و اجتماعی که اتحاد جامعه را تهدید و مخدوش کرد، تشدید شکاف‌ها و چنددستگی‌های اجتماعی، تجربه فشارهای تبلیغاتی، رسانه‌ای و شناختی گسترده علیه روحیه و انسجام اجتماعی ایرانیان، و نیز آشکارتر شدن تنهایی راهبردی ایران در عرصه بین‌المللی، همگی از جمله رخدادها و روندهایی بودند که جامعه ایران را با وضعیتی کم‌سابقه مواجه ساختند و امنیت روانی و آرامش ایرانیان را با شدتی تمام به چالش کشیدند.

با این همه، تجربه سال گذشته تنها روایت آسیب، اضطراب و فرسایش نبود. جامعه ایرانی در برابر این وضعیت پیچیده، جلوه‌هایی معنادار و افتخارآفرین از همبستگی، مقاومت و تاب‌آوری را نشان داد؛ همبستگی‌ای که پیرامون دفاع از ایران، فرهنگ، تمدن و ارزش‌های ملی و دینی ایرانیان شکل گرفت و در مواجهه با فشارهای بیرونی و هجوم دشمنان خارجی، چهره‌ای قهرمانانه و امیدبخش از جامعه ایرانی را آشکار ساخت. ایران عزیز، اگرچه در این مسیر آسیب‌های فراوان دید و زخمی شد، اما همچنان مقاوم، پرافتخار و امیدوار ایستاده است و به پشتوانه تاب‌آوری تاریخی خود، مصمم است از این برهه خطرناک نیز با سربلندی عبور کند.

از منظر خانواده، اهمیت این تحولات دوجندان است. بحران‌های سال گذشته صرفاً رخدادهایی در سطح سیاست، اقتصاد، محیط زیست یا امنیت ملی نبودند؛ بلکه هر یک به شیوه‌ای مستقیم یا غیرمستقیم به درون خانه‌ها، روابط خانوادگی، تجربه زیسته کودکان، همسران، والدین، سالمندان و شبکه‌های خویشاوندی راه یافتند. خانواده ایرانی در سال گذشته صرفاً دریافت‌کننده فشارها و آسیب‌ها نبود، بلکه به عنوان یکی از بنیادی‌ترین کانونهای بازتولید معنا، امید، مراقبت و پیوند اجتماعی، در بسیاری از موقعیت‌ها به نخستین و مهم‌ترین بستر آرام‌سازی، ترمیم روانی، همیاری، حفظ امید و استمرار زندگی روزمره تبدیل شد، به نحوی که می‌توان ادعا کرد در این فرایند پر مخاطره، خانواده یکی از مهمترین میدانهای تجربه، تاب‌آوری و بازسازی بحران در جامعه

ایرانی بوده است. از این دیدگاه، مطالعه خانواده ایرانی در چنین شرایطی صرفاً یک موضوع اجتماعی یا روان‌شناختی نیست، بلکه ضرورتی علمی، تاریخی و تمدنی است.

در این میان، دو جنگ تحمیل‌شده به ایران در آغاز و پایان سال گذشته، از منظر خانواده واجد پیامدهایی خاص، عمیق و حتی تاریخی‌اند؛ تا حدی که شاید بتوان یکی از وجوه ممیزه آنها را جنگ علیه خانواده دانست؛ جنگی علیه خانواده به‌عنوان یکی از مهم‌ترین سنگ‌بناهای تمدن بشری و به‌ویژه تمدن چند هزار ساله و پرافتخار ایرانی. جنگ ۱۲ روزه با هجوم به اصطلاح غافلگیرانه - بخوانید جنایتکارانه - نه صرفاً به پایگاه‌های نظامی، بلکه به خانواده‌ها آغاز شد. دانشمندان هسته‌ای و فرماندهان ارشد نظامی نه در محل کار و پادگان‌ها و مراکز نظامی، بلکه برخلاف قوانین، مقررات، معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی و عرف اخلاقی و سیاسی، همراه با خانواده‌هایشان و حتی خانواده‌های دیگری از مردم عادی که در همسایگی آنان زندگی می‌کردند، مورد هجوم قرار گرفته و ترور شدند. این رخدادها نشان داد که در شکل تازه‌ای از خشونت سازمان‌یافته، خانه، خانواده، همسایه، کودک و زیست‌روزمه نیز می‌توانند به هدف مستقیم منازعه تبدیل شوند.

جنگ دوم، رمضان، نیز با هدف قرار دادن مستقیم و تعمدی مدرسه‌های ابتدایی در شهر میناب، که به قتل‌عام وحشیانه ۱۶۸ کودک دبستانی انجامید، آغاز شد و با هدف‌گیری بی‌رحمانه و ترور خانوادگی و حتی محله‌محور برخی از مقامات ارشد سیاسی، فرماندهان نظامی و متخصصان علم و فناوری کشور ادامه یافت. چنین روندی، برخلاف انتظار از تاریخ جنگ‌های قدیم و جدید و به‌ویژه در عصر پیشرفت‌های تکنولوژیک معاصر، از ویران شدن بنیان‌های اخلاق و حرفه‌ای‌گری، فساد تعفن‌آور تمدن تبعیض‌آلود و مبتنی بر آپارتاید غرب، سکوت و هم‌آلود و غم‌انگیز سیاستمداران و کنشگران سیاسی جهان، و سوءاستفاده سازمان‌یافته و قلدردمانانه زورمداران از نهادهای ناکارآمد بین‌المللی حکایت دارد. مهم‌تر آنکه بیم آن می‌رود این روند، در سایه سکوت سنگین و انفعال گسترده جوامع، دولت‌ها و نهادهای سیاسی، اجتماعی، دینی و علمی، به سرعت به رویه و الگویی جدید در برخوردها و منازعات بین‌المللی تبدیل شود؛ الگویی که در آن خانواده‌ها و کودکان نه قربانیان ناخواسته جنگ، بلکه هدف مستقیم خشونت و فشار قرار می‌گیرند.

پیامدهای چنین رخدادهایی محدود به زمان وقوع آنها نیست. تجربه سوگ، ترس، ناامنی، آوارگی روانی، اختلال در احساس امنیت کودکان، تغییر در الگوهای فرزندپروری، فرسایش سرمایه اجتماعی، و در عین حال شکل‌گیری سازوکارهای مقاومت، همیاری و تاب‌آوری خانوادگی، همگی موضوعاتی هستند که نیازمند بررسی علمی، دقیق و میان‌رشته‌ای‌اند. خانواده در چنین شرایطی، هم محل تجربه آسیب است و هم بستر بازسازی روانی، اخلاقی و اجتماعی جامعه. از همین رو، تاب‌آوری جامعه ایرانی را نمی‌توان بدون فهم تاب‌آوری خانواده ایرانی تحلیل کرد؛ زیرا بخش مهمی از مقاومت اجتماعی در خانه‌ها، در روابط والدین و فرزندان، در مراقبت‌های خاموش اعضای خانواده از یکدیگر، در شبکه‌های خویشاوندی، و در انتقال نسلی امید، معنا و غیرت ملی ریشه دارد.

به نظر می‌رسد ورود جدی پژوهشگران به مطالعه و بررسی همه جانبه این رخدادها از منظر روابط و پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت آنها بر نهاد خانواده، ساختارها، فرایندها، تحول و کنش‌وری آن، ضرورتی فوری و انکارناپذیر است. از موضوع بسیار مهم و کلیدی و البته شرم‌آور "ترورهای خانوادگی" که در واقع تحفه ننگین

و ویرانگر خلاقیت سیاه و ضدبشری جنگ افروزان آمریکایی و اسرائیلی در دو جنگ اخیر است، گرفته تا تأثیرات گسترده تجربه تروما بر خانواده‌ها، به‌ویژه وضعیت گروه‌های آسیب‌پذیر مانند کودکان، سالمندان و بیماران در جنگ، تکالیف و وظایف دولت‌ها و سیاست‌گذاران در حمایت از خانواده‌های آسیب‌دیده یا در معرض آسیب، حقوق مخاصمات و حقوق بشردوستانه، سیاست بین‌الملل، و بررسی وظایف، اختیارات و عملکرد نهادهای بین‌المللی ذی‌ربط مانند یونیسف، یونسکو، صلیب سرخ و سازمان بهداشت جهانی، همگی نیازمند توجه فعال و موشکافانه پژوهشگران رشته‌های مختلف علمی هستند. تحلیل این موضوعات از منظر روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم تربیتی، حقوق، علوم سیاسی، سیاست‌گذاری، مطالعات فرهنگی، مردم‌شناسی، علوم شناختی، مطالعات رسانه، اقتصاد، فلسفه، الهیات، هنر، ادبیات و اسطوره می‌تواند به فهم عمیق‌تر وضعیت خانواده ایرانی در شرایط بحران کمک کند. این مطالعات و پژوهشها می‌توانند هم ابعاد آسیب و تروما را روشن سازند و هم ظرفیت‌های عظیم مقاومت، مراقبت، همبستگی و تاب‌آوری خانواده ایرانی را آشکار کنند.

فصلنامه خانواده‌پژوهی افتخار دارد به‌عنوان فصلنامه‌ای میان‌رشته‌ای که همواره خود را موظف دانسته و تلاش کرده است با نگاهی علمی و تخصصی به مسائل نوپدید، مهم و جاری در حوزه خانواده بپردازد، مصرانه و صمیمانه از همه پژوهشگران، متخصصان و صاحب‌نظران حوزه‌های مرتبط دعوت کند تا با تمرکز بر ابعاد مختلف این موضوع، مقالات علمی، تحلیلی و پژوهشی خود را برای انتشار در خانواده‌پژوهی ارسال کنند. این فصلنامه از آثار اصیل و مسئله‌محوری که به بررسی پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت بحران‌های اخیر بر نهاد خانواده می‌پردازند، به‌ویژه آثاری که نسبت میان خانواده، بحران، مقاومت و تاب‌آوری را بررسی کرده و راهبردها و راهکارهایی برای ترمیم زخم‌ها و آسیب‌ها، ارتقای امنیت روانی و اجتماعی، و تقویت تاب‌آوری افراد، خانواده‌ها و جامعه ایرانی پیشنهاد می‌کنند، استقبال می‌کند و متعهد است فرآیند داوری، آماده‌سازی و انتشار مقالات مرتبط با این محور را در اولویت قرار دهد.

کلیدواژه‌ها: خانواده ایرانی، تاب‌آوری، جنگ علیه خانواده، بحران، ترور خانوادگی، همبستگی اجتماعی، پیامدهای روانی-اجتماعی جنگ

